

*Lakelandinterrierin
jalostuksen tavoiteohjelma 2007-2011*

Lakelandinterrierit ry

Lakelandinterrierin rotukohtainen jalostuksen tavoiteohjelma.
Hyväksytty Lakelandinterrierit ry:n vuosikokouksessa 1.4.2006.
Hyväksytty Suomen Terrierijärjestön yleiskokouksessa 26.10.2006.
Suomen Kennelliiton jalostustieteellinen toimikunta hyväksynyt 20.6.2007.

SISÄLLYSLUETTELO

1. YHTEENVETO.....	3
2. LAKELANDINTERRIERIN ALKUPERÄ JA KEHITYS.....	3
2.1. RODUN ALKUPERÄ	3
2.2. RODUN SAAPUMINEN POHJOISMAIHIN	5
3. LAKELANDINTERRIERIT RY	5
3.1. YHDISTYKSEN HISTORIA.....	5
3.2. TAPAHTUMIA JA KOULUTUKSIA JÄSENISTÖLLE	6
3.3. VALISTUS- JA TIEDOTUSTOIMINTA, TUOMARIKOULUTUS	6
3.4. JALOSTUSTOIMIKUNTA	6
4. RODUN NYKYTILANNE	7
4.1. POPULAATION KOKO JA RAKENNE	7
4.1.1. Suomessa jalostukseen käytetyt lakelandinterrierit vuosina 1996-2005.....	10
4.2. TERVEYS	13
4.2.1. Suomessa todetut sairaudet.....	13
4.2.2. Muissa maissa tai kirjallisuudessa kuvatut sairaudet.....	15
4.3. LUONNE JA KÄYTTÖOMINAISUUDET	15
4.4. ULKOMUOTO.....	16
5. YHTEENVETO AIEMMAN TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISESTA.....	16
6. JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA STRATEGIAT	16
6.1. NÄKYMÄT.....	16
6.2. YHDISTYKSEN TAVOITTEET JA STRATEGIA.....	17
6.3. UHAT JA MAHDOLLISUUDET	18
6.4. VARAUTUMINEN ONGELMIIN	18
6.5. TOIMINTASUUNNITELMA JTO:N VOIMASSAOLOKAUDELLE	19
7. TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISEN SEURANTA.....	20
8. LÄHTEET.....	21
9. LIITTEET	21

1. Yhteenveto

Tämä on lakelandinterrierin ensimmäinen jalostuksen tavoiteohjelma. Tavoiteohjelman tarkoituksena on:

- toimia tietopakettina kasvattajille ja lakelandinterriereiden omistajille sekä jakaa tietoa myös muille rodusta kiinnostuneille.
- luoda toimintasuunnitelma jalostuksen lähitulevaisuudelle ja tuoda rehellisesti esille rodussa ilmeneviä ongelmia, sekä korostaa luonteen ja terveyden merkitystä jalostuksessa.

Lakelandinterrieri on määrällisesti pieni rotu ja pentujen kysyntä on vastannut hyvin tarjontaa. Rotu on melko terve, mutta populaation pienestä koosta johtuen perinnöllisten sairauksien yleistyminen olisi hyvin haitallista. Jalostuksessa on tulevaisuudessa pyrittävä turvaamaan riittävä geneettinen monimuotoisuus. Lakelandinterrieri on alkuperältään sisukas ja toimielias luolakoira, jolle on tarjottava riittävästi puuhaa nykytehtävässään seurakoirana. Tulevaisuudessakin pyritään säilyttämään rotumääritelmän mukainen tasapainoinen ja terve lakelandinterrierityyppi. Lakelandinterrierit ry tarjoaa tietoa rodusta kasvattajille ja omistajille. Tietoa julkaistaan muun muassa Leikki-lehdessä ja yhdistyksen internet-sivuilla.

2. Lakelandinterrierin alkuperä ja kehitys

2.1. Rodun alkuperä

Nykyajan lakelandinterrieri on tyylikäs koira, jolla on kuitenkin vankka työkoiran tausta kettujen ja saukkojen metsästyksessä. Englannin järvisuudun karuissa maisemissa työskennellyt luolakoira oli kyllä hieman erinäköinen kuin nykyinen ryhmäkilpailuja voittava lemmikki. Lakelandinterrierin varhainen alkuperä on hämärän peitossa, mutta epäilemättä se polveutuu jo hävinneestä Old English black&tan-terrieristä. Niin kauan kuin kettua on järvisuudulla metsästetty on apuna ollut ajavien koirien lisäksi pieniä terriereitä. Ketut ovat saaneet alueella aikaan paljon taloudellista vahinkoa, joten kyseessä ei ole koskaan ollut pelkkä herrasmiesurheilu, vaan todella tarpeellinen kettukannan kurissapitäminen. Yleensä terrierin odotetaan ottavan ketun kiinni ja tarpeen vaatiessa tappavan sen vaikka maan alla, joten sen tulee olla paitsi ketterä hyppimään myös tarpeeksi pieni ryömimään luolissa. Ketunmetsästyksen käytetyn terrierin on myös jaksettava kulkea pitkiäkin matkoja ajokoirien ja ratsain liikkuvien isäntien mukana sääolosuhteista piittaamatta. Jalkojen ja tassujen tulee olla vahvat, turkin tiheä ja vettä hylkivä. Koska kettu saattaa painaa enemmän kuin terrieri, tulee koiralla olla poikkeuksellisen vahvat leuat. Taistelu ketun kanssa vaatii myös kuolemaa pelkäämätöntä rohkeutta ja sisua.

Rodun varhaisessa vaiheessa on käytetty useita eri risteytyksiä toivottujen ominaisuuksien saavuttamiseksi. Borderterrieriä on käytetty, samoin kuin bedlingtoninterrierin esi-isiä. Näiden risteytysten seurauksena vieläkin joskus lakelandeilla tavataan virheellistä, pehmeämpää ja avoimempaa karvapeitettä. Järviseudun terriereitä kutsuttiin nimellä "fell terrier" (fell=ylänkö) sekä Patterdalen, Cumberlandin tai Ullswaterin terriereiksi alueellisten erojen mukaan. Lakeland Terrier-nimi otettiin käyttöön 1912 Keswickin kokouksessa, jossa jo puuhattiin rodulle omaa yhdistystä. Ensimmäinen maailmansota kuitenkin sotki suunnitelmat. Tästä lähtien kuitenkin maatalousnäyttelyissä oli omat luokat pienille terriereille sen mukaan, olivatko ne border- vai lakelandtyyppisiä. Vasta 1921 perustettiin The Lakeland Association ja Englannin Kennel Club alkoi merkitä rotua kirjoihinsa 1928, jolloin ensimmäiset lakelandit esiintyivät virallisessa näyttelyssä.

Rotu hyväksyttiin viralliseksi 1931 ja ensimmäiset sertifikaatit jaettiin. Kiinnostus rotua kohtaan kasvoi vakaasti. Tyypin parantuessa ja tasoittuessa alkoivat rodusta kiinnostua myös sellaiset, joille rodun alkuperä työkoirana ei ollut niinkään tärkeää, vaan joiden intressinä oli pikemminkin rodun "parantaminen" kasvattamalla tyylikkäämpiä, liioitellumpia terriereitä. Onkin aivan varmaa, että tässä vaiheessa käytettiin muita terrierirotuja risteytyksiin. Ainakin walesin- ja kettuterrierit ovat jättäneet leimansa lakelandinterrieriin. Kennel Clubin sukutaulut tosin vaikenevat näistä risteytyksistä. Huolimatta rodun alkuperäisten kasvattajien vastustuksesta alkoivat uudenaikaiset tyylikkää, trimmatut koirat pärjätä näyttelykehissä. Toisen maailmansodan alkaessa rodulla oli suhteellisen vankka asema uuden ja vanhan tyypin kannattajien jakaantuessa tasaisesti. Sota kuitenkin katkaisi kasvatus- ja jalostustyön, kuten monen muunkin rodun kohdalta.

Sodan jälkeen kasvatus pääsi käyntiin Oregill ja Ravelsaye kenneleissä. Välillä suosittiin kääpiökoiratyylistä, erittäin lyhytselkäistä ja -jalkaista tyyppiä, josta ei olisi ollut lainkaan alkuperäiseen tarkoitukseensa. Tilanne kuitenkin normalisoitui ja toiminnalliset terveet mittasuhteet pääsivät taas suosioon. Tyyppi ja tasaisuus paranivat siinä määrin, että lakelandit alkoivat saada erittäin hyviä sijoituksia suurissakin näyttelyissä. 1963 vei sitten koko potin narttu CH Rogerholme Recruit voittamalla Crufts'n näyttelyn Best In Shown. Neljä vuotta myöhemmin teki saman uros CH Stingray Derryabah. Se myytiin myöhemmin Yhdysvaltoihin, jossa siitä tuli maailman ensimmäinen koira, joka on voittanut paitsi Crufts'n, myös USA:n kuuluisimman Westminsterin näyttelyn kauneimman tittelin. Westminsterin näyttelyn on toisenkin kerran voittanut lakelandinterrieri, nimittäin uros Jo-Ni's Red Baron of Crofton jatkoi kunniakkaasti isoisänsä perinteitä.

Muualla maailmassa lakelandinterrieripopulaatiot ovat melko pieniä (Taulukko 1). Esimerkiksi Saksassa lakelandinterrieri on rotukoiren rekisteröintimääriin verrattuna pieni rotu. Populaatio on noin 900 koira ja pentuja syntyy vuosittain noin sata. Lakelandinterrierikasvattajia Saksassa on vajaa 20 kappaletta.

Saksassakin suosituimmat harrastukset ovat agility, tottelevaisuuskokeet ja näyttelyt, mutta myös flyballin harrastajia on. Muutamia lakelandinterriereitä käytetään myös alkuperäiseen tarkoitukseensa metsästyksessä.

TAULUKKO 1. Lakelandinterrierin rekisteröintejä muualta maailmasta viime vuosilta.

	2003	2004	2005
Iso-Britannia	213	225	330
Ruotsi	20	13	34
Hollanti		44	62
Yhdysvallat	160	221	178
Australia	35	61	34
Saksa	96	99	69

2.2. Rodun saapuminen Pohjoismaihin

Skandinaviaan ensimmäiset lakelandit tulivat vuonna 1936 rouva Carin Slättnelle Slättängs kenneliin. Ruotsissa rodun suosio onkin ollut tasaisempi ja suurempi kuin Suomessa. Suosion keskinkertaisuuteen maassamme lienee vaikuttanut paitsi terrieriryhmän suuri valinnanvara koiramäärältään pienessä maassa, niin myös pitkään säilynyt käyttökoetulospakko muotovalion arvon saavuttamiseksi. Nykyisin ei koetulosta vaadita, vaan muotovalioksi tulee kolmella sertifikaatilla joista kolmas, kun koira on täyttänyt kaksi vuotta. Lakeland saa kuitenkin osallistua myös luolakokeisiin, joista voi saavuttaa käyttövalion (luolavalio, FIN KVA-L) ja metsästysvalion arvon (FIN KVA-LM). Rodun suosio Suomessa on ollut vaihtelevaa. Ensimmäinen lakelandinterrieri tuotiin Suomeen 1946. 1980-luvulle tultaessa seurasi lakelandin kasvatuksessa tauko, kunnes vuonna 1985 maahamme tuotiin Norjasta muutamia jalostuskoiria ja rodun kasvatusta Suomessa sai näin uuden alun. Koiria on tuotu sen jälkeen myös Englannista, Ruotsista, Tanskasta, Hollannista, Espanjasta ja Kanadasta. Uroksia on lainattu siitoskäyttöön muun muassa Saksasta. Vuoden 1989-2005 välillä on kasvattajia ollut viidestä yhdeksään.

3. Lakelandinterrierit ry

3.1. Yhdistyksen historia

Lakelandinterrierit ry:n perustamissopimuskirja laadittiin 12.3.1988 ja oikeusministeriö on hyväksynyt tämän yhdistyksen merkittäväksi yhdistysrekisteriin 19.11.1991. Toiminta yhdistyksessä käynnistyi vuonna 1989. Vuonna 1991 yhdistys anottiin Suomen Terrierijärjestön sekä Helsingin Seudun kennelpiirin jäseneksi, joihin hyväksytyinä asetettiin viralliset edustajat. Yhdistys on hyväksytty rotua harrastavaksi yhdistykseksi 11.11.2002. Yhdistyksessä on ollut keskimäärin 61 vuosijäsentä ja 23 perhejäsentä (Taulukko 2). Yhdistyksen hallituksessa on kuusi jäsentä ja puheenjohtaja.

TAULUKKO 2. Yhdistyksen jäsenmäärän kehitys vuosina 1990-2005.

	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997
Vuosijäseniä	18	32	60	67	81	70	66	75
Perhejäseniä	6	22	36	33	35	38	25	26
Yhteensä	24	54	96	100	116	108	91	91

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Vuosijäseniä	74	58	56	61	61	63	71	69
Perhejäseniä	23	23	20	20	19	18	16	14
Yhteensä	97	81	76	81	80	81	87	83

3.2. Tapahtumia ja koulutuksia jäsenistölle

Ensimmäinen viikonloppukesäleiri ja ulkoilupäivä järjestettiin vuonna 1991. Näiden yhteydessä on järjestetty jäsenille ja koirille erilaista ohjelmaa, kuten uusien lajien esittelyä ja koulutusta, mm. agilityä, tokoa, jäljestystä, mejä-verijälkeä ja hakua. Tarjolla on ollut myös luolakokeen harjoittelumahdollisuuksia. Lisäksi on opeteltu koiran käsittelyä, ihon ja turkin hoitoa, trimmausta ja näyttelytotutusta. Silloin tällöin on ollut luentoja ajankohtaisista aiheista, sekä käytännön harjoittelua, kuten koirien hierontaa ja lihahuoltoa tai pehmeää koulutusta. Vuosikokouksen yhteyteen on sijoitettu usein luento ajankohtaisesta aiheesta. Osanotto tapahtumiin on ollut runsasta pieneen jäsenmäärään nähden.

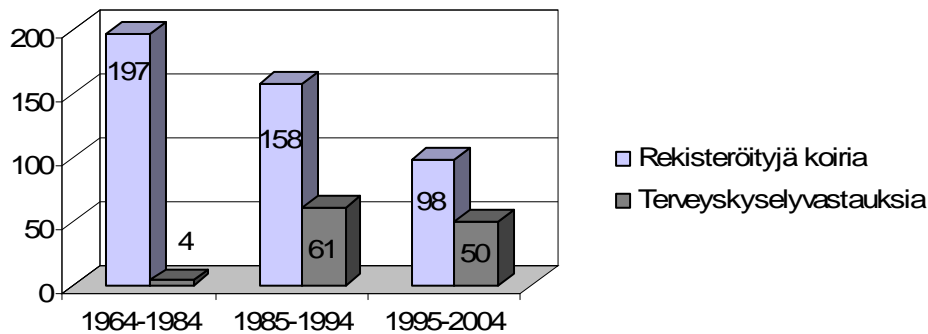
3.3. Valistus- ja tiedotustoiminta, tuomarikoulutus

Yhdistys on julkaissut vuodesta 1990 alkaen jäsenlehteä, aluksi Lakeland-Infoa ja 1992 alkaen LEIKKI-lehteä 2-4 kertaa vuodessa. Tarpeen mukaan on lähetetty jäsentiedotteita, joissa on kerrottu tärkeimmistä yhdistystä koskevista asioista. Yhdistys pitää palstaa Suomen Terrierijärjestön lehdessä Terrilifessa sekä osallistuu Helsingin messukeskuksen KV-näyttelyn infopisteeseen ja toimittaa sinne lakelandinterrieristä ja yhdistyksen toiminnasta kertovaa aineistoa. Jäsenlehti lähetetään Suomen Kennelliittoon, Suomen Terrierijärjestön toimihenkilöille, Helsingin Seudun Kennelpiirin toimihenkilöille sekä ulkomuoto- ja muille tuomareille. Lakelandinterrieri kuuluu koearvostelurotuihin. Tuomarikoulutustilaisuuksiin ja Suomen Terrierijärjestön järjestämiin koearvostelutilaisuuksiin on osallistuttu aina kun sellainen on järjestetty. Mukana on ollut neljästä kuuteen koiraa ja useampi tuomari on viime vuosien aikana saanut oikeudet rodullemme. Tuomarikoulutuksessa oleville jaetaan yhdistyksen laatimaa koulutusaineistoa.

3.4. Jalostustoimikunta

Lakelandinterrierit ry:n hallitus on hoitanut jalostustoimikunnan asioita ja asiantuntijajäsenenä on ollut pieneläinsairauksien erikoiseläinlääkäri. Yhdistys on kerännyt tietoa muun muassa jalostus- ja pentuekyselyistä ja ilmenneistä sairauksista on tiedotettu kasvattajille ja jäsenistölle.

Hallituksen jäsenistä kaksi on jalostusneuvoja ja neljä kasvattajakurssit suorittaneita. Lisäksi lähetämme edustajiamme Suomen Kennelliiton ja Suomen Terrierijärjestön sekä muiden tahojen järjestämille jalostusta ja kasvatusta käsitteleville luennoille. Jalostuksen tavoiteohjelman tekemisessä käytettiin apuna terveystarkastusta saatua tietoa. Terveystarkastus toteutettiin ensimmäistä kertaa vuonna 2005. Terveystarkastuskaavakkeita lähetettiin 202 kappaletta yhdistyksen entisille ja nykyisille jäsenille. Vastauksia terveystarkastukseen palautettiin yhteensä 115, mikä on 25% vuosina 1964-2004 rekisteröidyistä koirista (Kuva 1).

KUVA 1. Rekisteröityjen lakelandinterriereiden määrät 1964-2004 ja vuoden 2005 terveystarkastukseen vastanneiden määrät.

4. Rodun nykytilanne

4.1. Populaation koko ja rakenne

Suomen lakelandinterrierikanta on pysynyt pitkään tasaisen pienenä. Suomessa syntyneitä lakelandinterriereitä on rekisteröity vuosina 1996-2005 keskimäärin kymmenen pentua vuodessa (Taulukko 3). Vuosina 1982-1995 ulkomailta tuotuja uroksia rekisteröitiin 16 ja narttuja 21, useimmat Ruotsista tai Englannista. Näistä tuontiuroksista 11 (pentueita 33) ja -nartuista 12 (pentueita 22) on käytetty jalostukseen. Kymmenen viimeisen vuoden aikana tuonti on vähentynyt (Taulukko 3.). Koiria on tuotu useista eri linjoista ja myös lainauroksia on käytetty. Suomen populaatio koostuu nykyään pääasiassa englantilaisista linjoista, joihin muunkin Euroopan linjat perustuvat (ks. sivut 10-12). Kahdenkymmenen vuoden tarkasteluvälillä eniten pentuja on syntynyt vuonna 1991, yhteensä 38 pentua. Monet kasvattajista ovat kuitenkin lopettaneet kasvatustyön 90-luvulla ja rekisteröintimäärät ovat sen jälkeen usein jääneet alle kymmeneen yksilöön vuodessa. Tällä hetkellä suurin osa lakelandinpennuista on peräisin kahdelta kasvattajalta ja viimeisen viiden vuoden aikana vain kolme muuta kasvattajaa on tuottanut yhteensä viisi pentuetta (16 pentua) (Taulukko 4). Osa linjoista on hiipunut kasvattajien lopetettua.

TAULUKKO 3. Rekisteröintimäärät sekä pentueiden, kasvattajien ja jalostukseen käytettyjen koirien määrät vuosina 1996-2005. Viiden vuoden tehollinen populaatiokoko kaavalla $(4 \cdot n_U \cdot n_N) / (n_U + n_N)$ laskettuna kuvaa jalostuspohjan laajuutta. Tehollinen populaatiokoko on kuitenkin todellisuudessa pienempi, koska kaava ei huomioi esimerkiksi sukulaisuuden vaikutusta. Vuoden aikana syntyneiden pentujen keskimääräinen sukusiitosaste on laskettu sukupolveen, jossa tunnettujen vanhempien määrä putoaa 50%:iin (KoiraNet 2005).

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	Yht.
Pennut (kotimaiset)	19	4	7	3	11	2	13	26	4	9	98
Tuontikoirat	1	2	0	0	0	0	2	0	0	1	6
Pentueet	6	1	3	1	5	1	4	5	2	4	32
Pentuekoko	3,2	4	2,3	3	2,2	2	3,3	5,2	2	2,3	
Kasvattajat	4	1	3	1	4	1	1	3	1	3	
Jalostukseen käytetyt koirat											
Urokset (16 eri urosta)											
Kotimaiset	3	0	0	1	0	0	0	0	0	1	
Tuonnit	1	1	1	0	1	0	0	1	0	0	
Ulkomaiset	1	0	0	0	3	1	2	2	2	1	
Nartut (20 eri narttua)											
Kotimaiset	5	1	3	1	5	1	4	5	2	3	
Tuonnit	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	
Tehollinen populaatio (5v)			18,5					22,3			
Sukusiitosaste	4,23 %	0 %	0,08 %	25 %	0,11 %	0 %	0,94 %	0,05 %	0,78 %	0,78 %	

Sukusiitosaste kertoo homotsygoottisten alleeliparien todennäköisen osuuden yksilön perimässä. Kun yksilön tietyn lokuksen (geenin sijainti kromosomissa) alleelit eli geenin eri versiot ovat identtisiä, ne ovat peräisin samalta esivanhemmalta. Lakelandinpentujen isä on edelleen useimmiten ulkomainen tuonti ja vuosittainen sukusiitosaste on pysynyt pienenä.

Varsinkaan tuontikoirista kattavia sukutauluja ei aina ole tiedossa, joten yhteisten sukulaisten puuttuminen voi olla näennäistä. Laskennallinen sukusiitosaste kasvaa, mitä kauemmaksi sukutaulussa mennään.

Historiallisen (yli kymmenen sukupolvea) sukusiitoksen haitat ovat kuitenkin uutta sukusiitosta pienemmät hyödyllisten mutaatioiden ja luonnonvalinnan kautta tapahtuvan karsinnan ansiosta. Koko populaatioon vaikuttava sukusiitos alentaa lopulta elinvoimaa ja alttius perinnöllisille sairauksille kasvaa.

TAULUKKO 4. Suomessa lakelandinterriereitä kasvattajanimellä vuosina 1986-2005 kasvattaneet (KoiraNet 2005).

Kasvattaja	Pentueet	Pennut	Viimeisin pentue
Big Lady's	18	58	2005
Inch	1	3	2005
Ollasgårdens	1	3	2005
Inx	11	27	2004
Dixon	3	10	2003
Teinikedon	7	23	1999
Inapat's	1	1	1998
Catisca	10	44	1996
Tanriver's	7	26	1993
Wildwood	3	10	1993
Logoste	1	5	1993
Leatherbarrow	1	4	1993
Dominella	1	2	1993
Diddie's	1	3	1992
Merry Blue	4	8	1991
Northlake's	1	1	1989

Keskimääräinen syntyneiden pentujen vuosittainen sukusiitosaste on ollut 0,78% vuosina 1996-2005, jos jätetään huomioimatta vuoden 1999 täyssisaruspentue (Taulukko 3) Suosituksena voidaan pitää, että yksilötasolla sukusiitosaste olisi aina alle 6,25% mikä vastaa serkusten yhdistämistä. Sukulaisyhdistelmillä voidaan vakiinnuttaa tiettyjä toivottuja alleeleja populaatioon, mutta samalla on vaarana joidenkin hyödyllisten ominaisuuksien häviäminen peruuttamattomasti tai ei-toivottujen, vielä tuntemattomien ominaisuuksien lisääntyminen. Näin pienessä populaatiossa sukusiitoksen vaarat ovat suuremmat. Yhdistys suosittaakin, että jalostukseen käytettäisiin useaa rotumääritelmän kriteerit täyttävää hyväluonteista ja tervettä yksilöä. Mitään yksilöä ei tulisi nostaa jalostusarvoltaan niin suureksi, että sitä käytetään useasti saman vuoden aikana tai samaa yhdistelmää uusitaan.

Lakelandinterrieripopulaatio on Suomessa niin pieni, että se on hyvin haavoittuvainen esimerkiksi perinnöllisen sairauden ilmaantuessa. Jalostukseen eniten käytettyjen urosten (Taulukko 6) joukossa on vain yksi isä ja poika. Jalostusnartut ovat useimmiten olleet Suomessa syntyneitä. Tilastointiaikana 1986-2005 vain viidellä nartulla pentuja on ollut 10 tai enemmän (Taulukko 5).

TAULUKKO 5. Eniten pentuja saaneet nartut tilastointiajalta 1986-2005.

Narttu	Synt.maa	Pentueita	Pentuja	Pentueet vuosina
1 Tanriver's Kristmas Mercy	Suomi	3	16	1990, 1991, 1993
2 Big Lady's Micro-Hippie	Suomi	2	11	2002, 2003
3 Teinikedon Kuurankukka	Suomi	3	11	2000, 2003, 2004
4 Slättängs Julia	Ruotsi	2	10	1990, 1991
5 Rigelmore Kissin Klara	Norja	3	10	1987, 1989, 1990

TAULUKKO 6. Jalostukseen eniten käytetyt urokset ja niiden jalostukseen käytetyt jälkeläiset vuosina 1987-2005. Osalla uroksista on myös muissa maissa syntyneitä pentueita.

Urokset		Jalostukseen käytetyt jälkeläiset								
#	Vuosina	Synnyinmaa	Uros	Pentueita	Pentuja	Pentuekoko	♂	♀	Pentuja	%*
1	1990,1991,1996	Kanada	Kinlayke's Ambassador	5	22	4,4	1	5	22	27,3
2	1997,1998,2003	Espanja	Chelines El-Dorado	5	17	3,4	0	5	28	29,4
3	1990,1992,1993,2000	Iso-Britannia	Robelroy Wizard	4	15	3,75	1	2	12	20
4	1991,1993,1994	Suomi	Big Lady's Micro-Anarchist	3	15	5	1	5	17	40
5	2003	Saksa	Kilvernin Kilburn	3	15	5	1	0	6	6,7
6	1989-1990	Iso-Britannia	Ravelsaye Rifleman of Wiredot	5	13	2,6	1	5	25	46,2
7	1993	Suomi	Big Lady's Micro-Boatman	2	11	5,5	1	0	3	9,1
8	1992-1995	Tanska	Warnell's Ambassador	5	10	2	1	0	3	10
9	1991-1992	Ruotsi	Sibbles Bad-Basil	2	10	5	0	1	4	10
10	2002	Saksa	Doggy von der Nachtweide	3	9	3	1	1	4	22,2
11	2002-2003	Iso-Britannia	Rayfos Bear Berry at Eskwyre	2	9	4,5	0	1	2	11,1
12	1996, 2000	Hollanti	High Flyer's Lizt	2	7	3,5	0	2	7	28,6
13	2005	Suomi	Big Lady's Micro-Napoleon	3	6	2	0	0	0	0
Pentueita/pentuja yhteensä				44	159	*Uroksen kaikista jälkeläisistä käytetty jalostukseen %				
Tilastointiajan pentueet/pennut yhteensä				73	231					

4.1.1. Suomessa jalostukseen käytetyt lakelandinterrierit vuosina 1996-2005

Listassa on esitetty jalostusurosten ja -narttujen synnyinmaat, sekä näiden koirien isän ja emän puoleiset sukulinjat kasvattajanimien avulla 2-4 polvessa (Kennelliiton Koiranet 2006).

Jalostukseen käytetyt urokset 1996-2005:

CHELINES EL-DORADO: (Espanja)

i: Chelines, Chelines, Chelines, Chelines, Chelines, Chelines, Black Watch.

e: Minerstown, Ravelsaye, Dunlossit, Minerstown-Ravelsaye, Ravelsaye, Louieville, Lowmill of Dunlossit.

KILVERMIN KILBURN: (Saksa)

i: Rayfos, Rayfos, Rayfos, Borodin, Scartop of Rayfos, Rayfos, Viscum of Foxden, Rayfos.

e: Kilvermin, Renardier, Wyndam.

RAYFOS BEAR BERRY AT ESKWYRE: (Iso-Britannia)

i: Rayfos, Rayfos, Rayfos.

e: Rayfos, Rayfos, Rayfos.

DOGGY VON DER NACHTWEIDE: (Saksa)

i: Patterdale, High Flyer's, Patterdale.

e: Patterdale, Lescareiot's, High Flyer's.

KINLAYKE'S AMBASSADOR: (Kanada)

i: Rayfos, Viscum-Foxden, Knollslane, Rayfos, Scartop, Wyndam.

e: Kinlayke's, Gerhons, Foxden, Stone, Larocs, Wyndam, Larocs.

HIGH FLYER'S LIZT: (Hollanti)

i: Lakelynn, Iraid, Lakelynn.

e: High Flyer's, Foxden, High Flyer's.

BIG LADY'S MICRO-NAPOLEON: (Suomi)

i: Kilvermin, Rayfos, Rayfos, Ebrooks of Rayfos, Kilvermin, Renardier, Wyndam.

e: Big Lady's, Ambleside, Chelines, Chelines, Big Lady's, High Flyer's, Big Lady's.

SCARTOP WILDFIRE: (Tanska)

i: Warnell's, Scartop, Scartop, Ambers, Caldbergh of Scartop, Scartop, Caldbergh, Scartop.

e: Scartop, Warnell's, Scartop, Scartop, Scartop, Scartop, Ambers, Rayfos of Scartop, Scartop.

TEINIKEDON EETVARTTI: (Suomi)

i: Big Lady's, Ambers, High Flyer's, Caldbergh, Dawns, Lanovia's Lake, Saredon.

e: Slättängs, Slättängs, Iraid, Slättängs, Slättängs, Iraid, Kelda.

TEINIKEDON INNOKE: (Suomi)

i: Warnell's, Scartop, Scartop, Ambers, Caldbergh, Scartop, Scartop, Caldbergh, Scartop, Ambers, High Flyer's, Caldbergh, Rayfos of Scartop, Witherley, Scartop.

e: Teinikedon, Big Lady's, Ambers, High Flyer's, Caldbergh, Dawns, Lanovia's Lake, Saredon, Slättängs, Slättängs, Iraid, Slättängs, Slättängs, Iraid, Kelda.

ATTENTION VON DER NACHTWEIDE: (Saksa)

i: Von Der Nachtweide, Patterdale, High Flyer's, Patterdale, Patterdale, Lescareiot's, High Flyer's.

e: Von Der Nachtweide, Von Der Nachtweide.

HIGH FLYER'S BOBBIE BINGO: (Hollanti)

i: Rayfos of Eskwyre, Rayfos, Rayfos, Rayfos, Rayfos of Blessing, Rayfos, Rayfos.

e: Daniel's, Von Der Nachtweide, Castella Von Der.

AMBLESIDE EL-ZORRO: (Ruotsi)

i: Chelines, Minerstown, Chelines.

e: Chelines, Chelines, Chelines.

HIGH FLYER´S LANCELOT: (Hollanti)

i: Saredon, Rayfos, Saredon.

e: High Flyer's, High Flyer's, High Flyer's, Aristocrat of Patterdale, High Flyer's, High Flyer's.

ROBELROY WIZARD: (Iso-Britannia)

i: Rayfos, Rayfos, Barodin of Laroc, Scartop of Rayfos, Rayfos, Foxden, Rayfos.

e: Westranch, Ravelsaye of Westranch, Ravelsaye of Barmaud, Westranch, Scartop, Scartop.

CHELINES RED-HOT-CHILI-PEPER: (Espanja)

i: Chelines, Minerstown, Ravelsaye, Megstone of Ravelsaye, Ravelsaye, Dunlossit of Minerstown, Louieville, Lowmill of Dunlossit.

e: Chelines, Minerstown, Ravelsaye, Megstone of Ravelsaye, Ravelsaye, Dunlossit of Minerstown, Louieville.

Jalostukseen käytetyt nartut 1996-2005:**BIG LADY´S MICRO-HIPPIE: (Suomi)**

i: Scartop, Warnell's, Scartop, Scartop, Scartop, Warnell's, Scartop.

e: Big Lady's, Chelines, Minerstown, Chelines, Big Lady's, High Flyer's, Big Lady's.

TEINIKEDON KUURANKUKKA: (Suomi)

i: Chelines, Minerstown, Ravelsaye, Megstone of Ravelsaye, Ravelsaye, Dunlossit of Minerstown, Louieville, Chelines, Chelines, Chelines, Chelines, Black Watch, Chelines.

e: Teinikedon, Big Lady's, Ambers, High Flyer's, Caldbergh, Promising, Lanovia's Lake, Saredon, Slättängs, Slättängs, Iraid, Slättängs, Slättängs, Iraid, Kelda.

BIG LADY´S MICRO-CARBON: (Suomi)

i: Wildwood, Kinlayke's, Rayfos, Kinlayke's, Rigelmores, Rigelmores, Silvermarkens.

e: Dawn's, Lanovia's, Gilroy, of St. Erme, Saredon, Foxden, Saredon.

RAYFOS ANNIE GET YOUR GUN: (Iso-Britannia)

i: Rayfos, Rayfos, Borodin, Scartop of Rayfos, Rayfos, Viscum of Foxden, Rayfos.

e: Rayfos, Rogues of Rayfos, Rogues, Rogues, Rayfos, Borodin, Scartop of Rayfos.

BIG LADY´S MICRO-FAVOURITE: (Suomi)

i: Chelines, Minerstown, Ravelsaye, Megstone of Ravelsaye, Ravelsaye, Dunlossit of Minerstown, Louieville, Lowmill of Dunlossit, Chelines, Chelines, Chelines, Chelines, Black, Chelines.

e: Big Lady's, High Flyer's, Lakelyn, Iraid, Lakelyn, High Flyer's, Foxden, High Flyer's, Big Lady's, Wildwood, Kinlayke's, Rigelmores, Dawn, Lanovia's Lake, Saredon.

BIG LADY´S MICRO-INKPOT: (Suomi)

i: Chelines, Chelines, Minerstown, Chelines, Chelines, Chelines, Chelines.

e: Big Lady's, High Flyer's Lakelyn, High Flyer's, Big Lady's, Wildwood, Dawn's.

DIXON NEVER MIND: (Suomi)

i: Robelroy, Rayfos, Rayfos, Rayfos, Westranch, Ravelsaye of Westranch, Westranch.

e: Tanriver's, Dixon, Another, Tanriver's, Tanriver's, Kinlayke's, Tanriver's.

BIG LADY´S MICRO-DARKIE: (Suomi)

i: High Flyer's, Lakelyn, Iraid, Lakelyn, High Flyer's, Foxden, High Flyer's.

e: Big Lady's, Wildwood, Kinlayke's, Rigelmores, Dawn's, Lanovia's Lake, Saredon.

BIG LADY´S MICRO-FORTUNE: (Suomi)

i: Chelines, Minerstown, Ravelsaye, Megstone of Ravelsaye, Ravelsaye, Dunlossit of Minerstown, Louieville, Lowmill of Dunlossit, Chelines, Chelines, Chelines, Chelines, Black Watch, Chelines.

e: Big Lady's, High Flyer's, Lakelyn, Iraid, Lakelyn, High Flyer's, Foxden, High Flyer's, Big Lady's, Wildwood, Kinlayke's, Rigelmores, Dawn, Lanovia's Lake, Saredon.

TEINIKEDON ELMONTULI: (Suomi)

i: Big Lady's, Ambers, High Flyer's, Caldbergh, Dawns, Lavonia's Lake, Saredon.

e: Slättängs, Slättängs, Iraid, Slättängs, Slättängs, Iraid, Kelda.

CHECKPOINT SCHOOL GIRL: (Ruotsi)

i: Slättängs, Terrax, Scartop, Terrax, Slättängs, Hilane, Slättängs.

e: Gay Gordon's, Nightmare, Laroc, Rayfos, Gay Gordon's, Scartop, Lanovia's.

BIG LADY'S MICRO-EBONY: (Suomi)

i: Chelines, Minerstown, Ravelsaye, Dunlossit of Minerstown, Chelines, Chelines, Chelines.

e: Big Lady's, Wildwood, Kinlayke's, Rigelmores, Dawn's, Lanovia's Lake, Saredon.

TEINIKEDON ENNUSMERKKI: (Suomi)

i: Big Lady's, Ambers, High Flyer's, Caldbergh, Dawns, Lanovia's Lake, Saredon.

e: Slättängs, Slättängs Iraid, Slättängs, Slättängs, Iraid, Kelda.

TANRIVER'S QUITE A BEAUTY: (Suomi)

i: Dixon, Another, Ingors, Slättängs, Ingors, Slättängs, Iraid, Kelda, Tanriver's, Tanriver's, Ravelsaye, Rigelmores, Rigelmores, Copperclan, Kelda.

e: Tanriver's, Kinlayke's, Rayfos, Viscum of Foxden, Rayfos, Kinlayke's, Gerhon's, Laroc, Tanriver's, Edgecliffe, Croftsman of Crakesdale, Edgecliffe, Rigelmores, Copperclan, Kelda.

CATISCA EMOTIVE EDEN: (Suomi)

i: Kinlayke's, Rayfos, Viscum of Foxden, Rayfos, Kinlayke's, Gerhon's, Laroc.

e: Rayfos, Rayfos, Rayfos, Rayfos, Rayfos, Rogues of Rayfos, Rayfos.

BIG LADY'S MICRO-FANTASY: (Suomi)

i: Chelines, Minerstown, Ravelsaye, Megstone of Ravelsaye, Ravelsaye, Dunlossit of Minerstown, Louieville, Lowmill of Dunlossit, Chelines, Chelines, Chelines, Chelines, Black Watch, Chelines.

e: Big Lady's, High Flyer's, Lakelyn, Iraid, Lakelyn, High Flyer's, Foxden, High Flyer's, Big Lady's, Wildwood, Kinlayke's, Rigelmores, Dawn, Lanovia's Lake, Saredon.

BIG LADY'S MICRO-JUBILEE: (Suomi)

i: Rayfos, Rayfos, Rayfos, Rayfos, Rayfos, Rayfos, Rayfos.

e: Big Lady's, Chelines, Minerstown, Chelines, Big Lady's, High Flyer's, Lady's.

BIG LADY'S MICRO-LIFE: (Suomi)

i: Von der Nachtweide, Patterdale, High Flyer's, Patterdale, Patterdale, Lescareiot's, High Flyer's.

e: Big Lady's, Scartop, Warnell's, Scartop, Big Lady's, Chelines, Big Lady's.

INX ZOLA: (Suomi)

i: High Flyer's, Lakelyn, Iraid, Lakelyn, High Flyer's, Foxden, High Flyer's.

e: Teinikedon, Chelines, Minerstown, Chelines, Teinikedon, Big Lady's, Slättängs.

LEATHERBARROW ACE OF BASE: (Suomi)

i: Big Lady's, Ambers, High Flyer's, Caldbergh, High Flyer's, Ravelsaye of Barmaud, Dawns, Lanovia's Lake, Gilroy, Lady of Erme, Saredon, Viscum of Foxden, Saredon.

e: Catisca, Sibbles, Slättängs, Flying, Oregil, Harper, Edgecliffe, Tanriver's, Edgecliffe, Croftsman of Crakesdale, Edgecliffe, Rigelmores, Copperclan, Kelda.

4.2. Terveys

Lakelandinterrieri ei kuulu PEVISA:n piiriin. Lakelandinterrieri on melko terve ja pitkäikäinen rotu. Keskimäärin niiden voidaan odottaa elävän 12-14-vuotiaiksi, mutta 15-17-vuotiaatkaan eivät ole harvinaisuuksia. Lakelandinterrierit ry toteutti vuonna 2005 terveystarkastuksen, johon saatiin 115 vastausta koirien terveydestä ja luonteesta. Tavallisimpana vaivana ja kuolinsyynä ilmoitettiin erilaiset kasvaimet ja syövä (28% vastanneista).

4.2.1. Suomessa todetut sairaudet

Silmäsairaudet

HC, perinnöllinen harmaakaihi/katarakta tarkoittaa silmän linssin samentumista. Kaihin voi aiheuttaa esimerkiksi jokin vamma, tulehdus tai aineenvaihduntasairaus, mutta muussa tapauksessa sitä voidaan etenkin nuorella tai keski-ikäisellä koiralla epäillä perinnölliseksi. HC-muotoja on useita erilaisia, joita ei lakelandinterrierillä tarkemmin tunneta. Virallisissa silmätarkastuksissa on todettu yksi HC-tapaus vuosilta 1985-2005, joten se ei tiettävästi ole suuri ongelma rodussa. Tilannetta tulee kuitenkin seurata. Vanhoilla koirilla esiintyy yleisesti mustuaisen sinertymistä eli ns. nukleaarista skleroosia, joka ei siis ole harmaakaihia.

PRA, progressiivinen retinaalinen atrofia eli etenevä verkkokalvon surkastuma periytyy yleisimmin autosomaalisesti resessiivisesti, jolloin sairaan koiran molemmilla vanhemmilla on tautigeeni. Sokeutumiseen johtava näön heikkeneminen voi alkaa jo nuorellakin koiralla eikä sen etenemistä voi estää. Lakelandinterriereillä PRA:ta on todettu Suomessa vain kerran, jolloin sairaan koiran vanhemmat olivat täyssisaruksia. Sisä- tai linjasiitos lisäävät sekä HC:n että PRA:n ilmituloriskiä. Lisäksi yhdellä koiralla on todettu linssiluksaatio eli mykiön sijoiltaanmeno. Linssiluksaatio on koiralle kivulias ja sitä epäillään perinnölliseksi sairaudeksi. Linssiluksaatio kuuluu siksi HC:n ja PRA:n lisäksi vastustettaviin sairauksiin. Terveystarkastuksessa mainittiin lisäksi kolme koiraa, joilla oli ylimääräisiä silmää hankaavia ripsiä (distikiaasi). Distikiaasi on kipua aiheuttava perinnöllinen vika. Distikiaasin ja muiden ripsihäiriöiden ohella vastustettaviin silmäsairauksiin kuuluvat myös muun muassa retinan dysplasia (RD), persistoiva pupillaarimembraani (PPM) sekä persistoiva hyperplastinen tunika vasculosa lentis/persistoiva hyperplastinen primaari vitreus (PHTVL/PHPV), vaikka näitä ei tiettävästi ole toistaiseksi todettu rodussa.

Yhdistys toivoo, että silmäpeilaus tehtäisiin jalostukseen käytettäville koirille sekä mielellään myös niille joita ei käytetä jalostukseen. Yhdistys suosittelee, että PRA- tai HC-sairaaksi todettua koiraa tai linssiluksaatiotapauksia ei käytetä jalostukseen ja lähisukulaisten jalostuskäytössä käytettäisiin erityistä harkintaa. Silmätutkimuksissa on käynyt 13 vuosina 1984-2002 syntynyttä koiraa, joista muut siis yllämainittua HC- ja PRA-tapausta lukuun ottamatta oireettomia. Myös iäkkäiden, varsinkin jalostukseen käytettyjen koirien tutkiminen olisi tärkeää.

Iho-ongelmat ja allergiat

Terveystarkastuksessa tuli ilmi vain neljä eläinlääkärin toteamaa allergiaa ja 11 itse epäiltyä allergiaa (106:sta koirasta). Allergia ei ole rodussa määrällisesti iso ongelma, mutta

oireet voivat olla hankalia. Allerginen reaktio on krooninen tulehdusreaktio, jonka tavallisimmin oireilee iholla ja suolistossa. Atopia on allergian eräs muoto, jolloin ympäristön tavalliset aineet (mm. siitepölyt, epiteelit ja huonepöly) aiheuttavat oireita hengitysteiden ja ihon kautta. Taipumus allergiaan on perinnöllistä, mutta tarkkaa periytymisen mekanismia koirilla ei vielä tunneta. Allergisen yksilön jalostuskäytössä tulisi käyttää erityistä harkintaa. Hyvällä hoidolla allergisen koiran oireet voivat pysyä kurissa, mutta esimerkiksi hormonistressi voi aiheuttaa vaihtelua oireiden laadussa. Myös muita iho-ongelmia, kuten hilseilyä, rasvoittumista tai lähinnä vuodenaikoihin liittyviä tassutulehduksia ilmeni kyselyssä jonkin verran.

Lisääntymisterveys

Narttujen lisääntymisterveys

Jalostusnartun tulisi olla iältään vähintään 18kk. Tavoitteena on lisääntymiskykyinen, itse synnyttämään kykenevä koira. Pentueen väli synnytyksestä synnytykseen tulee olla vähintään 10 kuukautta. Pentue- ja terveystarkastuksissa narttuja kuvailtiin emon ominaisuuksiltaan hyviksi. Jonkin verran synnytyksiä joudutaan hoitamaan keisarinleikkauksilla ja vastasyntyneillä on esiintynyt joskus kitalakihalkioita. Lisääntymisterveyttä seurataan jatkossa kasvattajien pentueista lähettämien tietojen ja kasvattajakyselyiden avulla.

Kivesvikaisuus

Koira määritellään kivesvikaiseksi, kun toinen tai kumpikaan kiveksistä ei ole laskeutunut pysyvästi kivespussisiin heti syntymän jälkeen tai viimeistään myöhemmällä pentuiällä, vaan on jäänyt joko nivuskanavaan tai vatsaonteloon. Periytymisen mekanismia ei kaikilta osin vielä tunneta ja kivesvika voi johtua myös monista muista yksilönkehityksen virheistä. Kivesvikaisuuteen altistava geeni ei ole sukupuolisidonnainen, joten se voi periytyä kummaltakin vanhemmalta autosomaalisesti peittyvästi ja usean geenin kautta. Laskeutumattomien kivesten syöpäriski on normaaliin verrattuna noin kymmenkertainen. Kennelliiton säädösten mukaisesti kivesvikaisia koiria ei käytetä jalostukseen eikä niiden jälkeläisiä rekisteröidä. Terveystarkastuksessa tuli ilmi kahdeksan kivesvikatapausta 60 uroksesta. Laskeutumaton kives oli seitsemässä tapauksessa vasen kives.

Yhdistys suosittaa, että yksilöitä joiden jälkeläisissä esiintyy keskimääräistä enemmän kivesvikaa, ei käytettäisi enää jalostukseen. Tämän toteutuminen vaatii kasvattajilta ja omistajilta avoimuutta, koska kivesvikaisuus ei rekisteröidy virallisiin terveystilastoihin.

Epilepsia ja epilepsiatyyppiset kohtaukset

Epilepsia on yksi koirien yleisimmistä neurologisista sairauksista ja aiheuttaa myös runsaasti huolta sairaan koiran omistajille, vaikka sairautta voidaan osin pitää kurissa lääkityksellä. Terveystarkastuksessa ilmeni epilepsiaa tai epilepsiatyyppisiä kohtauksia 15 koiralla (102 vastausta), joista yhdeksän oli vuosina 1964-1994 syntyneitä ja kuusi 1995-2004 syntyneitä. Koirista kuudella oli eläinlääkärin toteama epilepsia. Yhdellä koiralla oli lisäksi narkolepsia. Sekundäärinen epilepsia (symptomaattinen) voi johtua lukuisista elämän aikana syntyneistä vaurioista, kuten aivokasvaimista, aivojen kehityshäiriöistä, maksan vajaatoiminnasta jne. Primäärinen (idiopaattinen) epilepsia on perinnöllistä. Epilepsian periytyminen on monimutkaista, usean geenin säätelemää ja lisäksi säätelygeenit voivat olla eri roduilla erilaisia. Narkolepsian molekyylibiologinen

tausta on selvitetty. Epilepsiatyyppisten kohtauksien syyn löytäminen on usein hankalaa.

Yhdistys pitää kirjaa sairaista koirista ja kerää jatkossa tutkimustuloksia ja lisätietoa syiden selvittämiseksi. Jos koiralla on todettu epilepsia tai epilepsiatyyppisiä kohtauksia, tulisi niistä ilmoittaa koiran kasvattajalle ja mielellään myös yhdistykselle. Yhdistys suosittaa, että epilepsiaa sairastavaa koira ei käytettäisi jalostukseen ja koiran sisarusten ja vanhempien jalostuskäytössä noudatettaisiin erityistä harkintaa.

Legg-perthes, patella-luksaatio ja muut luusto- ja nivelongelmat

Legg-perthes eli reisiluun kaulaosan verenkiertohäiriöstä johtuva kuolio aiheuttaa ontumista, kipua ja lopulta nivelrikkoa. Sairaus on pienten ja kääpiökokoisten rotujen sairaus eikä sen periytymismekanismeja tunneta. Patella-luksaatio eli polvilumpion sijoiltaanmeno voi aiheuttaa ontumista, askelten väliin jättämistä tai muunlaista epänormaalia liikkumista. Patella-luksaatio voi olla periytyvä, mutta myös esimerkiksi onnettomuudet voivat aiheuttaa polvilumpion vaurioitumisen. Terveyskyselyssä ilmoitettiin kolme patella-luksaatio-tapausta ja yksi legg-perthes-tapaus. Näistä tapauksista ei ole virallisia lausuntoja. Vanhuuteen liittyvä jäykkyys, spondyloosi tai muut luusto- ja nivelvaivat olivat tyypillisiä aristamisen ja ontumisen syitä. Polvitutkimus on tehty yhdeksälle ja lonkkatutkimus neljälle koiralle vuosina 1988-2003. Kyynärnivelet on tutkittu yhdeltä koiralta samana ajanjaksona. Kuvatut lonkat ovat saaneet A- tai B-tuloksen ja polvet ja kyynärät ovat olleet terveitä.

4.2.2. Muissa maissa tai kirjallisuudessa kuvatut sairaudet

Muualla maailmassa lakelandinterriereillä tavatuiksi tai mahdollisiksi sairauksiksi ja vioiksi on listattu edellä mainittujen lisäksi seuraavat: kilpirauhasen vajaatoiminta, sikiönkehityksen aikaiset silmän kalvon jäänteet (persistent pupillary membrane), alaleuan virheasento, kyynärniveldysplasian eräs muoto (united anconeal process), von Willebrandtin tauti (verenvuototauti) sekä primaarinen glaukooma (silmapainetauti). Toistaiseksi yhdistyksellä on vain vähän tietoa ulkomaisten koirien terveystutkimuksista. HC:n osalta Pohjois-Amerikassa on kerätty silmätutkimustietoa vuosilta 1964-2003. Tutkittuja lakelandinterriereitä oli 201, joista 15 oli todettu sairaiksi. Tieto kertoo suuntaa antavasti perinnöllisen harmaakaihin esiintymisestä lakelandinterrierillä.

4.3. Luonne ja käyttöominaisuudet

Lakelandinterrieri on sisukas, nopea oppimaan ja hyvin toimielias. Terveyskyselyssä olleen luonneosion perusteella omistajat olivat enimmäkseen tyytyväisiä koiriinsa. 67% (104 vastausta) piti koiran koulutettavuutta helppona tai melko helppona. Hyvinä ominaisuuksina mainittiin muun muassa iloisuus, leikkisyys, reippaus, rohkeus ja uteliaisuus. Lakelandeja pidettiin omaan perheeseen kiintyvinä, älykkäinä ja tottelevaisina koirina, jotka eivät karkaile. Monet mainitsivat että koira viihtyy siellä missä tapahtuu ja on väsymättömästi aina valmiina toimintaan. Kyselyssä tuli kuitenkin monesti esille tietynlainen ylikierroksilla käyminen, kaiken liikkuvan perään ryntäily, haukkuminen ja vahtiminen. Luolakoiran saalistusinto kohdistuu kotona esimerkiksi siivousvälineisiin, postiin ja puutarhatyökaluihin eikä taistelussa säästellä voimia. Vastanneista 74% piti koiraansa kuitenkin vain jonkin verran tai ei ollenkaan riistaviettisenä.

Arkuus ja aggressiivisuus oli usein selkeästi seurausta jostain ikävästä kokemuksesta, kuten toisen koiran hyökkäyksestä. Jonkin verran, paljon tai häiritsevän paljon paukkuarkoja oli kyselyn koirista peräti 57%. Rotumääritelmän mukaan lakelandi on iloinen, peloton, ilmeeltään tarkkaavainen, nopealiikkeinen, aina valmis toimintaan, rohkea, ystävällinen ja itsevarma. Nämä piirteet tulivat selkeästi niin hyvässä kuin pahassakin esiin kyselyssä. Luonnetestin on läpäissyt viisi koiraa seitsemästä vuosina 1992-2005. Testeissä koirien pistemäärät ovat olleet 69-191 pistettä. Luonnetesti ei ehkä kuitenkaan ole kaikkein soveltuvimmin juuri tälle rodulle tai ainakin tulkinnassa täytyy olla tarkkana. Rotu on hyvä harrastuskoira, mutta nykytehtävässään seurakoirana ei välttämättä kaikkein helpoin rotu. Omistajan täytyisi jaksaa paneutua koiraan erityisesti sen nuoruusvuosina. Arkuus ja aggressiivisuus ovat epätoivottuja piirteitä, jotka haittaavat huomattavasti arkielämää ja harrastuksia. Eniten koekäyntejä rodussa on agiliteettiä. Kaksi lakelandinterrieriä on aikoinaan hyväksytty viranomaisten apuna etsintä- ja pelastustehtävissä toimivaan hälytysryhmään. Lakelandinterrierin tulisi säilyttää rotumääritelmän mukainen luonne alkuperäistä käyttötarkoitusta unohtamatta.

4.4. Ulkomuoto

Lakelandinterrierin ulkomuoto on yleisesti hyvä. Liioiteltuja piirteitä ei ole, vaan rotu on tervakenteinen ja sopusuhtainen. Tavoitteena on edelleenkin säilyttää tyyppiltään oikeanlainen, rotumääritelmän mukainen lakelandinterrieri. Jonkin verran ilmenee nykyään liian jaloja, kettuterrierimäisiä koiria. Myös koirien koot vaihtelevat jonkin verran rotumääritelmässä annettujen mittojen ulkopuolella. Suorat lavat, huonot kulmaukset, ulkonevat kyynärpäät, huonot rungon mittasuhteet ja kapeat leuat ovat silloin tällöin ongelmana. Purentaan ja hammaspuutoksiin on hyvä kiinnittää huomiota. Purentaongelmat voivat periytyä melko voimakkaasti ja on muistettava, että lakelandinterrierin leukojen tulisi olla vahvat. Töpöttävät, liian lyhyet askeleet ovat olleet jonkin verran ongelmana. Takajalkojen liikkeet ja kulmaukset ovat kuitenkin parantuneet viime vuosina. Lakelandinterrieri on karkeakarvainen trimmattava rotu. Värimuotoja ei tällä rodulla tarvitse pitää erillään ja turkissa pitää olla alusvillaa sopivassa suhteessa. Populaatiosta noin kolmasosa käytetään näyttelyissä.

5. Yhteenveto aiemman tavoiteohjelman toteutumisesta

Lakelandinterrierillä ei ole aikaisempaa jalostuksen tavoiteohjelmaa.

6. Jalostuksen tavoitteet ja strategiat

6.1. Näkymät

Rodulle ei ole aikaisemmin laadittu jalostuksen tavoiteohjelmaa. Jalostuksen tavoitteena on tasapainoinen, rotumääritelmän mukainen, henkisesti ja fyysisesti terve koira. Tulevaisuudessa pyritään huomioimaan ja säilyttämään myös alkuperäiseen käyttötarkoitukseen vaaditut luonteenpiirteet. Jälkeläiskatselmusten ja toivon mukaan lisääntyvien koekäyntien avulla pystytään ehkä tulevaisuudessa arvioimaan myös luonneominaisuuksien periytymistä. Lakelandinterrierin käyttö alkuperäistarkoituksessaan luolilla on ollut Suomessa vähäistä. Vain viisi koiraa on osallistunut luolakokeisiin vuosina 1989-2005. Rotu on nykyään ennenkaikkea seurakoira. Rakenteensa ja luonteensa ansiosta rotu on kuitenkin sopiva moniin

harrastusmuotoihin, muun muassa agilityyn, pelastustoimintaan, tokoon tai jäljestämiseen. Vaatimukset seurakoiralle ja kaupunkikoiralle asettavat luonteen merkityksen erityisasemaan.

6.2. Yhdistyksen tavoitteet ja strategia

Toistaiseksi rotu on säilynyt melko terveenä. Jatkossakin tulisi ylläpitää ja parantaa geenipohjan laajuutta ja edelleen säilyttää sukusiitosasteet alhaisina. Rekisteröintimäärät tuskin nousevat huomattavasti lähivuosien aikana, joten yhdistelmiä on suunniteltava erityisellä harkinnalla. Kasvattajien tulee huomioida olemassaolevat ongelmat jalostusvalinnoissa. Yhdistyksen tavoitteena on vahvistaa ja ylläpitää objektiivista ja avointa keskustelua ongelmista ja tiedottaa kasvattajia ja jäsenistöä. Toivottavaa olisi, että tulevaisuudessa rodun kasvattajia tulisi lisää. Yhdistys pyrkii kehittämään Leikki-lehteä ja yhdistyksen kotisivuja tiedonvälityksessä sekä jatkaa tiedon keräämistä muun muassa terveystarkastusten, kasvattajakyselyjen ja pentueilmoitusten avulla. Myös ulkomaisista koirista pyritään saamaan enemmän tietoa, jotta linjat pysyisivät terveisinä. Tavoiteohjelman avulla pyritään ehkäisemään yksilön elinkykyä ja elämänlaatua heikentävien perinnöllisten vikojen ja sairauksien leviämistä. Geenipohjan laajentamiseen tulisi pyrkiä esimerkiksi käyttämällä jalostuksessa yhtä monta narttua kuin urosta.

Terveystarkastuksen vastauksissa oli hyvin samankaltaisia luonnekuvauksia ja rotumäärittelmäänkin täsmäviä luonteenpiirteitä. Jatkossakin tulisi kiinnittää huomiota siihen, että lakelandinterrieri on pohjimmiltaan toimielias, nopealiikkeinen ja sisukas metsästyskoira, joka vaatii omistajaltaan vaivannäköä ehkä keskimääräistä enemmän. Arkojen ja aggressiivisten koirien käyttöä jalostuksessa tulee välttää. Kasvattajien tulee kiinnittää erityistä huomiota rodulle tyypilliseen luonteeseen ja siihen että koirat löytäisivät sopivan kodin. Harvinaisuutensa vuoksi lakelandinterrierin pentu päätyy usein ihmisille, joilla on jo aikaisempaa koirakokemusta. Pentujen kysynnän ja tarjonnan olisi pysyttävä jatkossakin tasapainossa, jotta vältyttäisiin uudelleensijoittamisongelmilta. Yhdistyksen tavoitteena on julkaista tietoa ja neuvoa uusia ja vanhoja lakelandinterrierin omistajia luonteeseen ja terveyteen liittyvissä kysymyksissä. Yhdistys toivoo, että vakavat sairaudet ja koirien kuolinsyyt ilmoitettaisiin yhdistyksen hallitukselle.

Yhteenvetona voidaan todeta, että jalostukseen käytettävien koirien tulisi olla terveitä, luonteeltaan rodunomaisia ja näyttelyissä palkittuja vähintään maininnalla EH (jos useampia pentueita) tai H. Lisäksi yhdistys suosittelee, että jalostukseen käytettävien koirien silmät tulisi peilata. HC- tai PRA-sairaita ei tulisi käyttää jalostukseen. Näiden lähisukulaisten jalostuskäytössä tulisi noudattaa erityistä harkintaa. Koiria, joilla on todettu allergia, tulisi käyttää jalostukseen vain erityistä harkintaa noudattaen. Epilepsiaa tai narkolepsiaa sairastavia, niiden vanhempia tai sisaruksia ei suositella jalostukseen. Myöskään kivesvikaisuutta periyttäviä ei suositella jalostukseen. Polvien tutkimista patella-luksaation varalta suositellaan, samoin kyynärnivelten kuvausta. Lisäksi purentaan ja hammaspuutoksiin tulisi kiinnittää huomiota jalostusvalintoja tehtäessä. Jalostusvalintoja tehtäessä tulisi kuitenkin huomioida paljonko jalostusyksilöiden karsintaa populaatio kestää. Yhdistyksen jalostustoimikunta antaa tarvittaessa lisätietoja kasvattajille.

6.3. Uhat ja mahdollisuudet

Vahvuudet	Heikkoudet
<ul style="list-style-type: none"> ● Yhdistyksen aktiivinen tiedonkeruu ja tiedottaminen ● Valveutuneet kasvattajat ● Pentujen kysyntä vastaa hyvin tarjontaa ● Melko terve rotu ● Terverakenteinen peruskoira, ei liioiteltuja piirteitä ulkomuodossa ● Pentueilmoitukset tietolähteenä jo pitkältä ajalta ● 1. terveystarkastus tuotti runsaasti tietoa 	<ul style="list-style-type: none"> ● Pieni populaatio, vähän pentuja, kapea geenipohja ● Heikko rakenne vaikuttaa liikkeisiin ja sitä kautta terveyteen ● Tiedon puute ulkomaisista koirista ● Vähän kasvattajia
Mahdollisuudet	Uhat
<ul style="list-style-type: none"> ● Tietokantojen helpottunut käyttö ● Tietopaketteja pennunostajille ● Taustoiltaan tunnettujen kotimaisten koirien käyttäminen jalostuksessa ● Koirien osallistuminen eri harrastusmuotoihin ● Sosiaalisuus perheessä ja yhteiskunnassa ● Terve rotumääritelmän mukainen koira ● Tuomarikoulutuksen ylläpito ● Hyvien ja terveiden ulkomaisien koirien käyttö ● Uusien kasvattajien mukaantulo 	<ul style="list-style-type: none"> ● Geenipohjan kaventuminen ● Vääräntyyppisten palkitseminen näyttelyissä ja niiden käyttäminen jalostuksessa. ● Pelkkään ulkomuotoon perustuva jalostus ● Jalostuksessa jätetään huomioimatta terveys ja luonneogelmat ● Epilepsian tai muiden sairauksien yleistyminen

6.4. Varautuminen ongelmiin

Riski	Syy	Varautuminen	Välttäminen	Toteutuessaan merkitsee
Ulkomuotoon kohdistuva jalostus.	Suositaan jalostuksessa vain menestyneimpiä koiria.	Poimitaan kannasta myös vähemmän näyttelyissä käyneitä rodun hyviä edustajia.	Kasvattajien vastuullisuus. Tuomarikoulutus: terveen, rodunomaisen, oikean luonteisen suosiminen.	Terveys- ja luonneogelmat lisääntyvät. Geenipohjan kaventuminen.
Rodun vääränlaisesta imagosta johtuva kysyntä.	Kivan pikkurodun maine.	Lisätään tietoa luonteesta ja toiminnallisuudesta.	Yhdistyksen pentuneuvonta, valistus ja koulutus. Kasvattajan vastuu.	Pentuja joudutaan sijoittamaan uudelleen. Jalostuskäyttö epätyypillisillä koirilla.
Tuontien puutteelliset terveystiedot. Tuontien käyttö geenipohjaa laajentamatta.	Taustaltaan tuntemattomat ulkomaiset jalostuskoirat.	Kasvattajien ja yhdistyksen yhteistyö muiden maiden kasvattajien ja yhdistysten kanssa. Tiedon kerääminen laajalti Suomen koirakannasta.	Vaatus terveistä, tutkituista jalostusyksilöistä.	Uusien ja vanhojen perinnöllisten sairauksien ja vikojen lisääntyminen, geenipohjan kaventuminen.

Riski	Syy	Varautuminen	Välttäminen	Toteutuessaan merkitsee
Pentukysyntä vähenee. Pentujen määrän väheneminen.	Terveys- ja luonnetyminen ongelmien lisääntyminen. Muiden samantyyppisten rotujen suurempi suosio. Kasvattajien vähyys.	Lisätään tietoa rodusta. Kasvattajien tukeminen ja kannustaminen. Uusien kasvattajien mukaantuleminen.	Lisätään tietoa rodusta. Kasvattajan vastuu, realiteetti ja suunnitelmallisuus.	Pentujen sijoittamisvaikeudet, geenipohjan kaventuminen. Kasvatustyö loppuu.

6.5. Toimintasuunnitelma JTO:n voimassaolokaudelle

- Tehdään parannuksia terveystarkastukseen ja liitetään se uudistuneille kotisivuille. Jatketaan vastausten keräämistä uusilta ja vanhoilta jäseniltä.
- Kerätään tietoa muualta maailmasta, pidetään yhteyttä rodun kasvattajiin ja harrastajiin kotimaassa ja ulkomailla. Yhdistyksestä valitaan yhteystyöntekijä ulkomaiden jalostusasioiden seuraamiseen.
- Tehdään erikseen kasvattajakysely ja lisätään muutenkin yhdistyksen ja kasvattajien välistä yhteistyötä.
- Jatketaan pentuekyselyitä.
- Järjestetään jalostuskatselmuksia populaation kokonaiskuvan arvioimiseksi.
Vain pieni osa populaatiosta käy näyttelyissä, joten jalostuskatselmusten avulla voidaan tarkastella populaatiota laajemmin. Jalostuskatselmuksiin kutsutaan asiantunteva tuomari. Pennuista kutsutaan esimerkiksi viimeisen viiden vuoden aikana syntyneet koirat. Mahdollisuuksien mukaan järjestetään jalostuskatselmuksen yhteydessä esimerkiksi silmätarkastuksia.
- Ylläpidetään tuomarikoulutusta.
- Lisätään informaation määrää jalostukseen liittyvistä asioista Leikki-lehteen ja kotisivuille. Jalostusasioista tullaan tiedottamaan aktiivisemmin. Populaatiokoon kasvuun pyritään vaikuttamaan muun muassa lisäämällä rodun tunnettavuutta. Rodusta tehdään esittelyvihkonen tms. jaettavaksi kiinnostuneille.
- Noudatetaan SKL-FKK:n mukaisia jalostukseen liittyviä ohjeita ja määräyksiä
- Kannustetaan viemään myös kotikoiria tarkastuksiin, kuten silmäpeilauksiin.

2007	2008	2009	2010	2011
Jatketaan tiedonkeruuta terveydestä ja luonteesta.	Jatketaan tiedonkeruuta terveydestä ja luonteesta.	Jalostuskatselmuksen järjestäminen Jatketaan tiedonkeruuta terveydestä ja luonteesta.	JTO:n päivitys. Jatketaan tiedonkeruuta terveydestä ja luonteesta.	JTO:n päivitys. Jalostuskatselmuksen järjestäminen Jatketaan tiedonkeruuta terveydestä ja luonteesta.
Laaditaan kasvattajakysely, kasvattajien näkemyksiä rodun tilasta.	Kerätään kasvattajien näkemyksiä.		Kerätään kasvattajien näkemyksiä.	

7. Tavoiteohjelman toteutumisen seuranta

Jalostuksen tavoiteohjelma päivitetään tarvittaessa, kuitenkin vähintään viiden vuoden välein. Yhdistyksessä pidetään kirjaa tautitapauksista ja seurataan kehitystä. Jäsenistölle tiedotetaan tutkimustuloksista ja muista terveyteen, luonteeseen ja ulkomuotoon liittyvästä asioista.

8. Lähteet

Kirjallisuus

- Gelatt, K.N. & MacKay, E.O. 2005. Prevalence of primary breed-related cataracts in the dog in North America. – *Veterinary Ophthalmology*: 8:101-111.
- Reilly, C.E. 1999. Mutation in the hypocretin (orexin) receptor 2 gene causes canine narcolepsy. – *Journal of Neurology* 246:985-986.
- Romagnoli, S.E. 1991. Canine cryptorchidism. – *Vet. Clin. North Am. Small Anim. Pract.* 21:533-544.
- Wikström, B. 1995. Koiran sairaudet. Karisto Oy, Hämeenlinna.
- Yates, D., Hayes, G., Heffernan, M. & Beynon, R. 2003. Incidence of cryptorchidism in dogs and cats. – *Veterinary Record* 152:502-504.

Tietokannat

- Association of Veterinarians for Animal Rights 2005: <http://avar.org/>.
- Canine genetic diseases network 2005: <http://www.caninegeneticdiseases.net/>. College of veterinary medicine, University of Missouri.
- Koiranet jalostustietojärjestelmä 2005. <http://jalostus.kennelliitto.fi/>.
- Online Mendelian Inheritance in Animals (OMIA) 2005: <http://omia.angis.org.au/>.

Rekisteröintitiedot

- Australian National Kennel Council, 15.2.2006: http://www.ankc.aust.com/nrs_group2.html#3.
- American Kennel Club, 15.2.2006: <http://www.akc.org/enewsletter/yourakc/2006/february/registration.cfm>
- The Kennel Club, 3.3.2006: <http://www.the-kennel-club.org.uk/>.
- Svenska Kennelklubben, 15.2.2006: http://www.hundsport.se/ring_rapport/reg_statistik_mapp/index_reg_statistik.html.
- De Raad van Beheer op Kynologisch Gebied in Nederland, 15.2.2006: <http://www.kennelclub.nl/>

Muut

- Lakelandinterrierit ry:n terveystarkastus 2005
- Lakelandinterrierit ry:n arkistot: näyttelyarvostelut, terveystulokset
- Lakeland-Infot ja Leikki-lehdet
- Lakelandinterrierin historiaa, Lakeland Info 1/90

9. Liitteet

- Lakelandinterrierin rotumääritelmä, hyväksytty FCI 24.6.1987, SKL-FKK 4.11.1998.
- Terveystarkastuksen yhteenveto
- Pentuekyselykaavake ja kaavakkeen täyttöohje